

F. W. Prins

Commentaar van Natuurmonumenten op "Fata Morgana, de stervende eikebossen". (NBT-februari 1989)

VITALITEITSONDERZOEK

Door de heer Westra is op de persberichten, waarin Natuurmonumenten en de Stichting Natuur en Milieu hun bezorgdheid hebben geuit over de vitaliteit van het Nederlandse bos en met name die van de zomereik, negatief gereageerd.

Zijn reactie geeft ons aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

1 Wij willen niet pretenderen wetenschappelijk te werk gegaan te zijn, echter wel systematisch en controleerbaar. Westra heeft niet de moeite genomen te informeren op welke wijze wij aan onze gegevens zijn gekomen. De werkwijze van Westra, waarmee hij meent onze informatie te moeten controleren, is niet systematisch en niet verificerbaar. Kan zich Westra is wetenschapper en kan zier kennelijk een "luchtige" aanpak veroorloven en op grond daarvan verstrekkende conclusies trekken.

2 Onze conclusies zijn niet gebaseerd op een enkele waarneming, doch op een aantal waarnemingen in een viertal terreinen met daarnaast, zij het niet systematisch, signalen uit een aantal andere terreinen. In Kampina/Oisterwijkse Bossen en Vennen en Hackfort, waar proefvlakken uitgezet zijn, is in alle steekproeven sprake van een zeer slechte vitaliteit. De proefvlakken liggen in beide terreinen verspreid en hebben verschillende milieuomstandigheden. Er moet diensgevolge sprake zijn van een factor die niet standplaatsafhankelijk is en in het gehele terrein een rol kan spelen. De waterhuishouding kan dit niet zijn, aangezien die in alle proefvlakken laag is (Gwt VII, met in deze natte zomer plaatselijk en tijdelijk water in de greppels) en er zich de laatste jaren geen wijziging in hebben voorgedaan.

3 Het lijkt erop dat de heer Westra er moeite mee heeft dat de slechte vita-

liteit van de bossen in hoge mate veroorzaakt wordt door de luchtverontreiniging. Kennelijk zijn literatuur en documentatie dienaangaande aan hem voorbijgegaan. Om enkele recente publikaties te noemen: in het vitaliteitsonderzoek van het ministerie van Landbouw en Visserij (anon. 1988a) wordt onomwonden gesteld dat de invloed van de luchtverontreiniging ernstig is; de weersomstandigheden in 1988 waren voor de bossen zeer gunstig.

Uit de documentatie, uitgereikt bij de presentatie van het vitaliteitsonderzoek en de mondelinge toelichting (Evers) daarop blijkt de vitaliteit van de bomen zeer negatief te zijn beïnvloed door o.m. de onregelde voedingsstofhuishouding in boom en bodem, waardoor de weerstand tegen andere factoren (droogte, vorst, schimmels e.d.) sterk af is genomen. Aangezien er ook sprake is van zeer ongunstige processen in de bodem (Van Breemen) is het perspectief voor verbetering van de vitaliteit van de bomen niet rooskleurig. Moosmayer geeft in het *Allgemeine Forst Zeitschrift* van 10 december 1988 een goed overzicht van de stand van zaken in het onderzoek m.n. in de Bondsrepubliek. Zeer verhelderend is tenslotte het rapport "Zorgen voor morgen" van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne. Wie na kennisneming van deze documentatie het sluipend bederf door de luchtverontreiniging ontkent, wil het kennelijk niet weten.

4 Hoewel er dus veel aanwijzingen zijn dat de zure neerslag de belangrijkste factor is, is de bewijsvoering nog niet geheel sluitend. Het dilemma is dan te wachten totdat het laatste bewijs geleverd is - en onze bossen dood zijn - of een zekere mate van onzekerheid te accepteren en nu reeds te ijveren voor een verbetering van de situatie. Voor dit laatste kiest Natuurmonumenten.

5 Tenslotte verwijt Westra Natuur en Milieu, en daarmee ook Natuurmonu-

menten, dat zij het publiek voor zo grof besnaard aanziet dat het publiek niet geïnteresseerd is in subtiele vormen van bederf. Wij zouden ons bedienen van "leugens om bestwil".

Wij zijn bereid om onze werkwijze, de verkregen resultaten en de conclusies die we daaruit hebben getrokken ter discussie te stellen. Een ieder trekke zijn eigen conclusies over het hier geëtaleerde verschil. Wij zien in elk geval geen enkele reden om naar aanleiding van Westra's reactie onze stellingname te veranderen.

Literatuur

Anonymus. 1988a. De vitaliteit van het Nederlandse bos 6. Verslag van de landelijke inventarisatie 1988.

Persinformatie, uitgereikt bij de presentatie van het landelijke vitaliteitsonderzoek 1988. In het bijzonder bijdragen van J. Bervaes, P. Evers en N. van Breemen.

Van de redactie

Natuurmonumenten verzamelde de gegevens over de vitaliteit in 43 eikenopstanden in de leeftijd van 60 tot 80 jaar op vier verschillende terreinen (Berkenheuvel, Hackfort, Imbos, Kampina/Oisterwijk).

Het artikel "Vitaliteitsonderzoek bij Natuurmonumenten" door F. W. Prins, P. Stouten en B. F. van Tooren kan wegens plaatsgebrek niet bij dit commentaar afgedrukt worden. Belangstellenden kunnen dit aanvragen bij Kroon Uitgevers bv, Postbus 3055, 6802 DB Arnhem.

maandblad voor het beheer
van bos, natuur en
landschap van de
koninklijke nederlandse
bosbouwvereniging
waarin opgenomen
het tijdschrift populier

Colofon

Het Nederlands Bosbouw tijdschrift
is een uitgave van de Koninklijke
Nederlandse Bosbouwvereniging.
Secr.: G. Bruggink, Postbus 139,
6800 AC Arnhem, tel. 085-778911.
Het lidmaatschap kost f 105,- per
jaar. Student-leden betalen f 85,-.

Redactie

C. J. de Lange, voorzitter
J. J. Borgesius
J. H. Kuper
J. G. de Molenaar
P. R. Schütz
S. Thijsen
G. van Tol
R. P. van der Zwan

Eindredactie

Barbara Bunschoek

Redactie assistente

Marjolein de Graaf

Redactie-adres

Postbus 3055, 6802 DB Arnhem,
tel. 085-514811.

Uitgever

Kroon Uitgevers bv, Postbus 3055
6802 DB Arnhem

Abonnementen

Leden van de KNBV ontvangen het
tijdschrift automatisch. De
abonnementsprijs voor niet-leden
bedraagt f 75,-. Studenten betalen
f 55,-. In het buitenland geldt een
abonnementsprijs van f 90,-.
Opgave: Kroon Uitgevers bv,
Postbus 3055, 6802 DB Arnhem,
tel. 085-514811.

Advertenties

Kroon Uitgevers bv,
Postbus 3055, 6802 DB Arnhem,
tel. 085-514811

Druk

Grafisch bedrijf Ponsen & Looijen
bv., Postbus 68, 6700 AB
Wageningen, tel. 08370-23107.

Overname artikelen

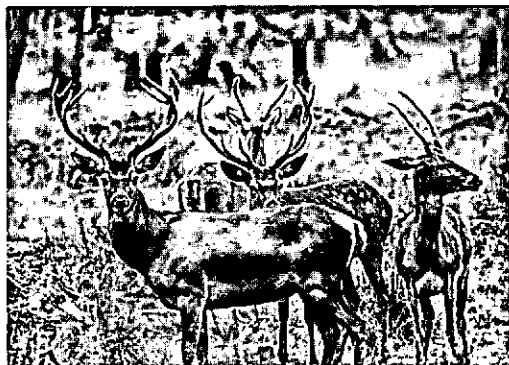
Toegestaan mits de bron wordt
vermeld.

De economische geschiedenis van het Edese Bos

Auteur: J. H. de Rijk. Van het Edese bos is de uitgebreide admini-
stratie bewaard gebleven. De economische geschiedenis over
meer dan twee eeuwen is daarmee zichtbaar geworden. Pag. 106

Geef de Veluwse edelherten en wilde zwijnen de ruimte

Auteurs: J. G. van Beek en B. E. J. Littjens. Centraal staat het beleid
van de rijksoverheid. Aanleiding is de onlangs door de minister van
Landbouw en Visserij uitgebrachte "Grofwildvisie". Pag. 114
Dit artikel wordt voorafgegaan door een samenvatting van de pu-
blicatie "Dichtheden van grofwild in een groot Veluws leefgebied
(een voorlopig advies)" (RIN), en een commentaar daarop door J.
H. Kuper. Pag. 113

Prunusbestrijding met behulp van bosmaaiersproeiers

Auteurs: A. H. Schaafsma en K. Rotteveel. Met als doel de bestrij-
dingsmethodiek te toetsen op effectiviteit onderzocht De Dorsch-
kamp in samenwerking met Staatsbosbeheer twee doseerinrich-
tingen voor glyfosaat bij bestrijding van Amerikaanse vogelkers.
Pag. 122

Kienhout

Pag. 126

Bosbeeld

Pag. 127

Ingezonden

Pag. 128

Berichten

Pag. 129

Boeken

Pag. 132